

رویداد

برگزیدگان ششمین جشنواره فیلم کوتاه «حسنا» معرفی شدند

یاد «زاون قوکاسیان»

● **شرق:** ششمین «جشنواره ملی فیلم کوتاه حسنا» با حضور جمعی از مدیران و اهالی سینما و با پیام سیدرضا صالحی امیری، وزیر ارشاد به کار خود پایان داد. در این مراسم که با حضور علیرضا تابش، مدیرعامل بنیاد سینمایی فارابی، رسول صدرعاملی، دبیر جشنواره و چهره‌هایی چون مهدی مسعودشاهی، علیرضا رضاداد، امیر اسفندیاری، کیانوش عیاری، ک و م مرث پوراحمد، هوشنگ مرادی‌کرمانی، سیدغلامرضا موسوی و... در سینما فلسطين اصفهان برگزار و پیام وزیر ارشاد با یادی از زاون قوکاسیان از سوی علیرضا رضاداد خوانده شد. در بخشی از این پیام آمده است: «جشنواره ملی فیلم کوتاه حسنا، تجمیع نگاه‌های نیکوکارانه و خیرخواهانه است. رویداد هنری منحصربه‌فردی که دغدغه‌دیرین بانیانش حسناست و نیکوکاری است و در بطن آن هم از خیرین و نیکوکاران قدردانی می‌شود و هم حامی هنرمندانی است که جهت اشاعه فرهنگ ایرانی – اسلامی و درباره مهر و نیکوکاری و اعمال حسنه، فیلم می‌سازند. اینجا، هرکس بهتر به این موضوعات پرداخته باشد، درجه و منزلت بالاتری به خود اختصاص می‌دهد». در این مراسم رسول صدرعاملی در آستانه پایان ششمین جشنواره فیلم کوتاه حسنا ت دغدغه آغاز هفتمین جشنواره گفت و عنوان کرد تلاش برای حمایت از جوانان فیلم‌ساز، برکت این جشنواره است. حسین ملایی، رئیس جشنواره نیز جوانان را مخاطب قرار داد و گفت: «باید از میان شما ده‌ها اصغر فرهادی، کیانوش عیاری و عباس کیارستمی ساخته شود و ما میراث‌دار هزاران سال فرهنگ و تمدن هستیم. باید از مردمان این کشور در تمام صحنه‌های بین‌المللی با حضور درخشان خود دفاع کنیم». بعد از آن، برگزیدگان جشنواره معرفی شدند. گفتنی است در آخرین روز جشنواره، هنرمندان به مزار زاون قوکاسیان رفتند و یاد این هنرمند را که از بانیان برگزاری این جشنواره در اصفهان بود زنده کردند.

محمدمهدی حیدریان سال‌ها قبل به مدت دوسال ونیم معاون سینمایی وزیر بود؛ یعنی آن زمان که حوزه معاونت سینما هنوز به سازمان سینمایی تغییر نیافته بود. پیش از آن در کنار وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی به‌عنوان مشاور حضور داشته و البته مجری طرح پروژه بزرگ «محمد رسول الله» بود. به‌همین دلیل توقعات از این مدیر فرهنگی بالاست. در روزهای نخست ریاستش بر سازمان سینمایی با او گفت‌وگو کردیم.

▲ آقای حیدریان شما چند سال پیش در کسوت معاون سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حضور داشتید و امروز هم به ریاست سازمان سینمایی منصوب شدید. با توجه به مجموعه تجربیات‌تان چه تحلیلی از موقعیت فعلی سینمای ایران دارید؟

بسم الله الرحمن الرحیم. اگر بگویم که این دو زمان ربطی به هم ندارند، گرافه نگفته‌ام.

▲ از چه نظر؟

به این مسئله از دو وجه می‌توان نگاه کرد. یکی موقعیت تکنولوژی هنر سینما و دیگری تغییر و تحولات به‌وجودآمده در متن جامعه که در دو حالت حرکت رو به جلو و مثبتی داشته است؛ اما متأسفانه حوزه مدیریتی در مواجهه با این دو نکته نتوانست همگام شود که به نظرم اشکال همین جاست.

▲ منظورتان از حوزه مدیریتی دقیقاً چیست؟

من خانواده سینما را یکپارچه می‌بینم و به این امر قائل نیستم که هرکدام از بخش‌هایش در جزیره‌ای جداگانه عمل می‌کنند؛ به‌همین‌دلیل منظورم هم عملکرد صنوف و هم مسئولان سینماست. معتقدم ما باید درست به این پدیده نگاه کنیم. بعد آن را تجزیه و تحلیل کرده و متناسب با آن انتظارات خودمان را برآورده کنیم.

▲ این تغییر نگاه چگونه حاصل می‌شود؟

اول از همه مشاهده و درک واقعیات است. حتما می‌دانید در عصری زندگی می‌کنیم که سیطره و امکانات تکنولوژی مرزهای جغرافیایی را درنوریده و اساسا معادلات فرهنگی در سطح جهان را متحول کرده است. زمانی به قول مارشال مک لوهان جهان به‌مثابه دهکده‌ای بود؛ اما امروز حتی از این هم جلوتر رفته‌ایم. این پیشرفت‌های فناوری باعث می‌شود که کودکی در روستایی دورافتاده در شرق دور به حساب رسمی فلان رئیس‌جمهوری دسترسی پیدا کند. او را نقد کند و آن رئیس‌جمهوری هم ناگزیر است که پاسخ دهد! به‌همین‌دلیل چشم‌بستن بر این واقعیت نپذیرفتنی و حتی خنده‌دار است. منطق و اعتدال حکم می‌کند که از این قافله عقب نمانیم. حالا اگر به این تغییر و تحولات

عجله نکنید

گفت‌وگو با محمدمهدی حیدریان، رئیس سازمان سینمایی

عجله نکنید

فرانک آرتا

اگر ظرفیت‌سازی نکنیم، به قول شما سینما در دام تایل‌های غلط می‌افتد؛ پس برای اینکه برداشت غلط به وجود نیاید، به فضای مفاهمه نیازمندیم تا به آنچه می‌خواهیم برسیم. اصلا ظرفیت‌سازی، فضای مفاهمه را بالا می‌برد. در آن صورت می‌توانیم رویه‌روی هم بنشینیم و گفت‌وگو کنیم. اگر ظرفیت ایجاد نکنیم، سوتفاهمات دامن‌گیرمان می‌شود و آن وقت اجازه بودید که دیدگاه‌تان در یک دهه بر سینما مسلط بود؛ اما این نوع نگاه آرمانی دیگر جواب نمی‌دهد؛ چون با وجود آرمان‌ها، گاهی اوقات فیلم‌های سینمایی در واقعیت با انواع تفسیر و تویل‌ها مواجه می‌شود که به محاق توقیف می‌روند. واقعا با این تضاد چه خواهید کرد؟

▲ این روزها گسترش‌دهندگان سوتفاهمات در سینما هم بسیارند!

موافقم که بسیاری علاقه‌مند هستند به فضای ناامنی و سوءبرداشت دامن‌زنند؛ اما درعین‌حال یادمان نرود که امر فرهنگ و هنر، بطی، است. صبر و حوصله باید داشت تا ریشه بدواند. هرچه ریشه‌ش عمیق‌تر شود، سوددهی آن پایدارتر خواهد بود. اگر فرهنگ و هنر پیشگام در هر جامعه‌ای باشند، جامعه سود بیشتری خواهد کرد؛ به‌همین‌دلیل بهتر است در گسترش فرهنگ مفاهمه تلاش کنیم. فقط عجله نکنیم.

▲ به نظر می‌رسد نمی‌خواهید در ابتدای کارتان وعده‌هایی بدهید که بعداً نتوانید پاسخ‌گویش باشید و در عوض سقف مطالبات را بالا ببرید.

درست است؛ چون در عرصه هنر سینما آن‌قدر مسائل جزئی است که به‌راحتی نمی‌توان درباره آن حکم کلی صادر کرد.

▲ اگر بخواهم جزئی و موردی بحث کنم، نمونه بارز مشکلات در سینمای ایران، توقیف فیلم‌هاست؛ مثلاً دو فیلم «خانه پدری» و «کتابه» فیلم‌های درجه‌یکی هستند که بدون هرگونه نگاه بدخواهانه انسان امروزی و مشکلاتش را به تصویر می‌کشند. اصلا شما این دو فیلم را دیده‌اید؟

نه متأسفانه. هرچند آقای عیاری را دیده‌ام. ایشان را از سال‌ها قبل می‌شناسم. ایشان هنرمندی ریزبین و دوست‌داشتنی هستند و نگاه مصلحانه‌ای دارند. ان‌شاءالله به سمت مسیری پیش می‌رویم که ارتباطات آسیب‌دیده سینمای ایران بازسازی شود. ان‌شاءالله همه ما با پیروی از منطق و حفظ اصول مشترک به سمتی پیش برویم تا درعین‌اینکه به تنوع سلاقی ارج می‌گذاریم، حافظ منافع سینمای ایران باشیم.

▲ یعنی ان‌شاءالله سینما به سمتی می‌رود که اگر فیلم‌سازانی نخل طلا و اسکار گرفتند، به آنها حمله نشود؛ مثل زنده یاد عباس کیارستمی با آقای فرهادی! مثلاً این روزها فیلم‌های کوتاه یا کلیپ مانند بزرگ‌ترین آسیب‌های جامعه در شبکه‌های اجتماعی به‌مثابه سند دست‌به‌دست می‌شود. حالا اگر همین موضوعات از سوی فیلم‌ساز ساخته شود، بدترین اتهامات را به او می‌زنند یا این مسائل پیچیده چگونه برخورد خواهید کرد؟

ما با هرگونه حرمت‌شکنی صدرصد مخالفیم. هرچند برخی‌ها برای اینکه دیده شوند، به هر امر غیراخلاقی چنگ می‌زنند! که مواردی که به آنها اشاره کردید از همان جنس است. به‌رحالت رعایت اصول اخلاقی از نخستین حقوق انسان‌هاست. اصلا معتقدم آسیب‌های اجتماعی را پیش از هرکسی باید با هنرمندان در میان بگذاریم که آنها با زبان لطیف هنر به آن بپردازند و اتفاقاً جامعه حرف آنها را باور می‌کند. چون مردم به هنر و هنرمند اعتقاد دارند. اما متأسفانه ما گاهی دچار سوتفاهماتی درباره شناخت از هنرمندان می‌شویم که بد است. درحالی‌که هنرمندان با درد جامعه آشنا هستند و اتفاقاً هر کدام فیلم‌ساز بهتری هستند، دردمندترند.

▲ شما یکی از اعضای هیئت مؤسس خانه سینما بودید. بعد از تعطیلی خانه سینما و خوشبختانه احیای آن از سوی دولت تدبیر و امید، در مقطعی خانه سینما به انزوا رفت. حالا شما برای داشتن خانه سینمایی قوی چه خواهید کرد؟

در جلسه‌ای که داشتم، به دوستان گفتم ان‌شاءالله به سمتی پیش بروید که دیگر نیازی به دولت نداشته باشید. حاشیه‌ها را پشت سر بگذارید و با همه توان برای داشتن صنوف قوی برنامه‌ریزی کنید. ما هم به‌عنوان یک ناظر در کارناتان حرکت خواهیم کرد.

کاشت نهال گیلاس به یاد خالق «طعم گیلاس»

شرق: جمعی از هنرمندان سینمای ایران با حضور در مزار عباس کیارستمی ساعت ۱۵ پنجشنبه ۱۹ اسفندماه با کاشت نهال گیلاس یاد او را گرامی داشتند. در این مراسم هنرمندان و اهالی رسانه مانند بهمن فرمان‌آرا، مسعود کیمیایی، محمدرضا اصلانی، جعفر پناهی، علیرضا داوودنژاد، همایون ارشادی، ملک جهان‌خزانی، محمدرضا درویشی، پیمان یزدانیان، پانته‌آ پناهی‌ها، مرتضی رزاق‌کریمی، محمد اطایی، امیر عابدی، امیر پوریا، مینا اکبری و عادل فردوسی‌پور حضور داشتند. هریک از شرکت‌کنندگان با حفر چاله و کاشت نهال گیلاس در زمین اطراف آرامگاه عباس کیارستمی در آرامستان ترک مزرعه واقع در لواسان خاطره هنرمندی را گرامی داشتند که تا زنده بود، فقط به زندگی فکر می‌کرد. به نظر می‌رسد فضای سرسبز ماندن فیلم «زیر درختان زیتون» هم روزی در اطراف آرامگاه این هنرمند بزرگ سر برآورد. روحش شاد، یادش گرامی. همچنین مراسم روز درخت‌کاری «باغ ملل» پنجشنبه گذشته در پارک پردیسان به همت «ششمین جشنواره بین‌المللی فیلم سبز» با حضور جمعی از هنرمندان و رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست برگزار شد. مرضیه شاهدایی، معاون پتروشیمی وزیر نفت، احترام برومند، شبنم مقدمی، گلاره عباسی، علی دهکردی، علی صالحی، راضیه برومند، حسین محجوبی، منوچهر شاهسواری، فرشته طائرپور، هنگامه قاضیانی، به‌همراه سفرای کشورهای خارجی نظیر برزیل، سوئد، کره جنوبی، بولیوی، ولاروس، ونزوئلا، لیبی، استرالیا، بنگلادش، رومانی، تاجیکستان، بلغارستان، عراق و کوبا از جمله حاضران در این مراسم بودند. فرهاد توحیدی، دبیر جشنواره فیلم سبز، با بیان اینکه درختان از دوران باستان

پاس داشته می‌شوند، گفت: «از دیرباز درختان نزد همه ملل و اقوام مقدس شمرده می‌شوند». او اظهار کرد: «در ایران چنار شاه درختان است و نه‌تنها در ایران باستان، بلکه در ایران دوران اسلامی نیز همین تعابیر درباره اهمیت درخت وجود دارد. به‌طوری‌که خدا در قرآن به درخت زیتون و انجیر سگوکند می‌خورد. کل نیلوفر آبی و سرو آزاد به کرات در ساختمان معابد و تخت جمشید مشاهده می‌شود. همچنین اسلیمی‌های نقش‌بسته در گنبد‌ها همگی ملهم از شاخ و برگ درختان است». در این مراسم مهدی توحیدپور، دبیر اجرایی ششمین جشنواره بین‌المللی فیلم سبز، گفت: «با تمام وجود ایستاده‌ایم تا نگذاریم دنیای صنعت، محیط زیست را تخریب کند. کنار هم هستیم تا با زبان هنر که نیاز به ترجمه ندارد و برای همه قابل فهم است، محیط زیست را حفظ کنیم. در پنجمین دوره جشنواره فیلم سبز بعد از سکوئی ۱۱ساله افتخاری نصیب‌مان شد تا این رویداد را از خواب زمستانی بیدار کنیم». توحیدپور با بیان اینکه دوره ششم ۳۱ تیر تا شش مرداد ۹۶ برگزار خواهد شد، افزود: «در این جشنواره علاوه بر فیلم بخش هنرهای تجسمی بین‌المللی، در کنار کارگاه‌های آموزشی با موضوع اقتصاد سبز با شعار گردشگری پایدار، انرژی‌های نو و شهر پایدار برگزار می‌شود».

منوچهر شاهسواری، مدیرعامل خانه سینما نیز در این مراسم با اشاره به اینکه درحال‌حاضر در یک جامعه طمع‌کار نسبت به محیط زیست به سر می‌بریم، گفت: «نفس طمع‌کاری با چهره‌های مختلف از جمله جلوه‌های شهر، شیوه‌های تغذیه‌ای، سبک زندگی و... دیده می‌شود که ربطی به فطرت بشر ندارد، بلکه به مدیریت‌ها ارتباط پیدا می‌کند».

عجله نکنید

میکروسکوپ خصوصی، من

آقای کیارستمی و باقی میراث آن نسل درخشان

مثل پُر، لای حریر

امیر پوریا

● این یادداشت، شکل کامل‌شد حرف‌های نگارنده در انتهای مراسم پرپروز است؛ به بهانه پایان سالی که آقای عباس کیارستمی را از ما گرفت؛ به مناسبت سالگرد بستری‌شدن او در بیمارستان با به تعبیری پای‌نهادن در راه بی‌بازگشت و هم‌زمان با ایام درخت‌کاری و این حقیقت که هزاران نفر با تصویر درخت به یاد او می‌افتند، روز پنجشنبه ۱۹ اسفند ۹۵ بر مزارش جمع شدیم و نهال گیلاسی کاشتیم.

جایی از گفت‌وگوی آقای آیدین آغداشلو و آقای کیارستمی در سالتنامه «شرق» که بعدتر در کتاب «خانه‌ای با شیروانی قرمز» آمد، طرف عتیقه‌ای از دوران غزنوی را برای مرمت نزد آقای آغداشلو می‌آوردند و آقای کیارستمی در وصف آن می‌گوید: «لایل هنری، سرچایش، ولی در واقع این اشیاء به دلیل قدمت‌شان ارزشمندند». برای ما هم نسلی که یکی از بزرگانش حالا در آرامگاه ترک مزرعه لواسان خفته، منهای تمام ارزشگذاری‌ها، از منظر همین قدمت است که قدر و منزلت دارند. به تعبیر شخصیت سید که در «گوزن‌ها» می‌گوید: «این رفیقم از قدیمی‌هاست؛ نمی‌شناسیش». آقای محمدعلی سپانلو بعد از فقدان آقای احمد شاملو در سال ۷۹ نوشته بود: «ما یک عکس دسته‌جمعی بودیم که این‌طور، گله به گله، چهره‌ها در متن آن محو شدند و حالا نیمه پُر است؛ یا شاید نیمه خالی». حالا نزدیک به دو سال می‌شود که نام خود ایشان را هم باید با پیشوند «زنده‌یاد» بیاوریم. اینها برای ما یک نفرند. یک میراث‌اند. تفاوت آثارشان در اینکه باید به سیاق دیالوگ فیلم «حکم» آقای مسعود کیمیایی (از حضار مراسم) آنها را «مثل پُر، لای حریر» نگه داریم، تفاوتی میان‌شان پدید نمی‌آورد. همه آنچه در وصف و در واکنش به پرونده پزشکی آقای کیارستمی می‌گویم و می‌نویسم، به همین تعبیر، بیان‌شدنی است؛ اگر آنها جان سرشار از شور زندگی او را چنین می‌دیدند که رضا معروفی (عزت انتظامی) در آن فیلم می‌گفت: «مثل پُر، لای حریر نگهت می‌دارم»، چنین نمی‌شد و چنین بحث‌هایی لازم نبود. درعین‌حال، این نگهداری از آثار فقط جسمانی و ظاهری نیست. از دیگر بقایای میراث آن نسل، آقای بهمن فرمان‌آرا (با) از حضار مراسم) در نخستین فیلم‌شان بعد از بازگشت به این سرزمین یعنی «بوی کافور، عطر یاس» برایمان روایت کردند که هنرمند خورکده به خلق بی‌آنکه بسازد و بیافریند، خود را مُرده می‌انگارد. پس بخشی از این نگهداری به این است که راه شکل‌گیری و تداوم آثارشان را هموار کنیم، این را فرد به فرد دریابیم و تنها در چنین مناسبت‌هایی به یادشان نیتیم. فقدان آقای کیارستمی و تمام آنچه داریم بر سر رنج این فقدان، تکرار می‌کنیم، از همین منظر است؛ ضرورت نگهداری از این میراث ماندگار، پیش از آنکه دیر شود و تنها رنج گناه برایمان بماند که آنچه باید، در حق‌شان روا نداشتیم. البته اگر درکی از اخلاقیات و بهره‌ای از وجدان انسانی برایمان مانده باشد تا بخواهیم در متن و بطن آن، رنج گناه را حس کنیم. این آقایان حالا دیگر فقط «بخشی» از تاریخ هنر و فرهنگ ما نیستند؛ خود تاریخ هنرند.

زیر آسمان فیروزهای

تجلیل از «ضیاء موحد»

● مراسم اختتامیه یازدهمین جایزه کتاب سال شعر به انتخاب «خبرنگاران» امروز در تهران با تجلیل از «ضیاء موحد» برگزار می‌شود. این مراسم امروز، ۲۱ اسفند، از ساعت ۱۶:۳۰ در مرکز تبادل کتاب تهران، واقع در چهارراه ولیعصر، خیابان برادران مظفر برگزار خواهد شد. جایزه شعر خبرنگاران هرساله در روزهای پایانی سال، برگزیدگان خود را در سه سطح: «کتاب سال»، «ویژه» (مختص شاعران فارسی‌زبان سراسر دنیا که تاکنون در ایران کتاب مجموعه شعر منتشر نکرده یا زیر چاپ ندارند؛ اما به اندازه یک مجموعه، شعر دارند) و «تجلیل از یک عمر فعالیت شعری»، اعلام می‌کند. دبیرخانه یازدهمین دوره این جایزه، نامزدهای این دوره را در بخش کتاب سال، به شرح زیر معرفی کرده است: احمدرضا احمدی (با کتاب‌های «رویان قرمز» و «زنی در کنار ویترن‌ها» / نشر چشمه)، روزبه سوهانی («از نامست چند حرف کبود به دهانمان پس دادند» / مروارید)، محمدصابر شریفی («جزا» / فصل پنجم)، علیرضا طالبی‌پور («زندگی خانه‌ای اجاره‌ایست» / بوتیمار)، عطیه عطارزاده («اسب را در نیمه دیگر برمان» / چشمه)، آیدا عمیدی («لشکر شکست‌خورده کلمات» / مروارید)، فرزانه قوامی («کاترینا توفان مورد علاقه من است» / چشمه)، عبدالصابر کاکایی («جزیره ۶۳-متری» / نیماژ) و جواد مجابی («در این اتاق‌ها» / چشمه). نامزدهای بخش ویژه شاعران بدون کتاب (شاعران فارسی‌زبان ایران، افغانستان و تاجیکستان که تاکنون در ایران مجموعه شعر منتشر نکرده‌اند یا زیر چاپ ندارند؛ به ترتیب حروف الفبا به این شرح معرفی شده‌اند: سهیلا اطهری، امیر بختیاری، ونوس بیات، آریس پراجا، سعید پوریوسف، صادق تابان، مصطفی توقیقی، مانی چکهندی‌نژاد، بهنام مؤمنی، مرضیه معصومی، آرزو نوری و امین یوسفی.